

**ПРАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ІМЕНІ КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО**

Кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри правоохоронної та
антикорупційної діяльності

Володимир ЗАРОСИЛО
" 28 " 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

Галузь знань: 26 Цивільна безпека

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

Освітній рівень: другий (магістерський) рівень

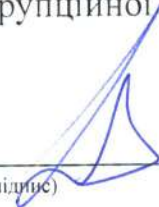
Освітня програма «Правоохоронна діяльність»

Київ 2025

Робоча програма з навчальної дисципліни «Міжнародне кримінальне право» для здобувачів вищої освіти освітньої програми «Правоохоронна діяльність» зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність

Розробник:

Заросило Володимир Олексійович - завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності, доктор юридичних наук, професор .

_____
(підпис)

Володимир ЗАРОСИЛО

Робочу програму погоджено:

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

_____
(підпис)

Олександр САВКА

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності

Протокол № 1 від «22» 02 2025 року

Завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності

_____
(підпис)

Володимир ЗАРОСИЛО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	очна (денна)	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	2	2
Семестр	2	
Кількість змістових модулів	1	1
Обсяг кредитів із розподілом за семестрами	3	3
Обсяг годин, у тому числі:		
- Аудиторні	34	4
- Лекційні	20	2
- Семінарські / Практичні	14	2
- Лабораторні	-	-
Самостійна робота, год	56	86
Форма семестрового контролю	залік	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни. Мета навчальної дисципліни - формування цілісної системи професійних знань про міжнародні злочини, на які поширюється юрисдикція Міжнародного кримінального суду, про основні процедури Суду, його співробітництво з державами та іншими суб'єктами міжнародного права, вироблення основних умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в сфері застосування норм міжнародного кримінального права як у міжнародній, так і у національній юрисдикціях, імплементації його норм у національному праві України, критичної оцінки доктрини і судової практики міжнародних кримінальних судів.

Завдання:

- формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо міжнародного кримінального права;
- усвідомлення основ та динамічної практики діяльності Міжнародного кримінального суду, специфіки його юрисдикції та особливостей співробітництва держав з цією унікальною міжнародною організацією;

- розвиток умінь з орієнтування в основних нормативних актах щодо боротьби з міжнародними злочинами і співробітництва щодо таких злочинів;

- набуття умінь з кваліфікації, розслідування та кримінального переслідування міжнародних злочинів;

- засвоєння науково-теоретичних підходів, практичних методів, прийомів професійної діяльності у застосуванні норм міжнародного кримінального права, стандартів правової допомоги у кримінальних справах в національному правопорядку України;

- оволодіння інноваційними практиками, юридичною технікою тлумачення нормативно-правових актів та судової практики Міжнародного кримінального суду і трибуналів *ad hoc*, а також актів, що становлять договірно-правову базу відносин України з іншими державами у сфері боротьби з міжнародними злочинами і царині правової допомоги у кримінальних справах.

Цей курс розроблено таким чином, щоб сформувати у його слухачів компетентності, необхідні для застосування та тлумачення норм міжнародного кримінального права, а саме:

- здатність працювати в міжнародному контексті у сфері кримінального права;

- здатність оцінювати взаємодію міжнародного кримінального права та міжнародних правових систем з правовою системою України в частині притягнення до відповідальності за міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру;

- здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм кримінального та міжнародного права, а також розуміння особливостей практики їх застосування, зокрема при оцінці міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру.

Після завершення цього курсу студент буде **знати та вміти**:

- дискутувати зі складних правових проблем відповідальності за міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;

- аналізувати взаємодію міжнародного кримінального права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права щодо відповідальності за міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру;

- використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів міжнародного кримінального права.

Перелік компетентностей та результатів навчання, що формує дана дисципліна:

Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. СК.7. Здатність ефективно здійснювати правове виховання молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.

Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна. Здобувачі повинні досягти таких програмних результатів навчання: РН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять. РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів. РН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення. РН6. Спілкуватися англійською мовою усно і письмово з професійних та наукових питань правоохоронної діяльності на рівні В2 (відповідно до європейської шкали рівнів).

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1: «Поняття, предмет система та принципи міжнародного кримінального права»

Основні положення теми 1: Поняття, система та функції міжнародного права, їх характерні особливості

Визначено: предмет міжнародного права тобто міжнародні публічні відносини політичного, економічного, гуманітарного, правового та іншого характеру та об'єкт міжнародного права який визначається як поведінка суб'єктів міжнародного права у сфері міжнародних відносин (дії та бездіяльність). Проведено класифікацію суб'єктів міжнародного права. Визначено систему міжнародного права яка включає міжнародне договірне

право; міжнародне гуманітарне право; міжнародне право прав людини; міжнародне кримінальне право; міжнародне морське, повітряне, космічне право; міжнародне екологічне право. Сформульовано функції міжнародного права, які включають такі як: регулятивна, координаційна, охоронна, стабілізаційна, інтеграційна, гуманістична. Сформульовано поняття основних принципів міжнародного права. Визначено характерні особливості міжнародного права.

Основні положення теми 2: Джерела міжнародного кримінального права

Джерела міжнародного кримінального права — це офіційні форми вираження міжнародно-правових норм, що встановлюють кримінальну відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини та злочини міжнародного характеру, а також регулюють питання притягнення до відповідальності й співробітництва держав у цій сфері.

Система джерел міжнародного кримінального права є комплексною та включає норми як загального міжнародного публічного права, так і спеціальні кримінально-правові норми, що застосовуються на міжнародному та національному рівнях.

Провідну роль відіграють міжнародні договори (конвенції, статuti, пакти), джерела також включають, міжнародно-правові звичаї, які формуються внаслідок тривалої та послідовної практики держав, визнаної ними як юридично обов'язкової, і мають особливе значення. До джерел міжнародного кримінального права включають загальні принципи права, визнані цивілізованими націями, судову практику міжнародних судів і трибуналів, акти міжнародних організацій, а також частково національне законодавство держав

Основні положення теми 3: Завдання, предмет і методи міжнародного кримінального права

Міжнародне кримінальне право вивчає кримінально-правові норми, які регулюють відповідальність за міжнародно-небезпечні злочини, що мають значення для міжнародної спільноти. Основні категорії злочинів міжнародного характеру: Міжнародні злочини проти миру (агресія, війна, вторгнення). Військові злочини (порушення законів і звичаїв війни, геноцид, злочини проти цивільного населення). Злочини проти людяності (масові вбивства, переслідування за політичними, расовими, релігійними ознаками). Терористичні акти та піратство (у міжнародному контексті). До завдань міжнародного кримінального права відносяться правозастосовчі завдання, превентивні, захисні. Виділяють такі основні методи міжнародного кримінального права

нормативний метод, порівняльно-правовий метод, комбінований метод, судовий та прецедентний метод

Основні положення теми 4: Характеристика основних принципів міжнародного кримінального права

У лекції визначено поняття принципів міжнародного кримінального права. Принципи міжнародного кримінального права — це фундаментальні, загальновизнані засади, які визначають зміст, спрямованість і застосування норм міжнародного кримінального права та забезпечують відповідальність осіб за найтяжчі міжнародні злочини. Визначено також джерела закріплення принципів до яких відносяться Статуті Нюрнберзького трибуналу; Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього; Женевські конвенції та додаткові протоколи; Римський статут Міжнародного кримінального суду; норми міжнародного звичаєвого права.

До основних принципів міжнародного кримінального права відносяться:

- Принцип індивідуальної кримінальної відповідальності;
- Принцип особистої відповідальності незалежно від службового становища;
- Принцип неприпустимості посилання на наказ або розпорядження;
- Принцип законності (*nullum crimen sine lege*);
- Принцип незастосування строків давності;
- Принцип універсальної юрисдикції;
- Принцип невідворотності покарання;
- Принцип справедливого судового розгляду

Принципи забезпечують єдність правозастосування, розвиток міжнародної кримінальної юстиції, захист прав людини та сприяють боротьбі з безкарністю за найтяжчі злочини міжнародного характеру.

Основні положення теми 5: Система норм міжнародного кримінального права

У лекції визначено поняття системи норм міжнародного кримінального права. Система норм міжнародного кримінального права це впорядкована сукупність міжнародно-правових норм, що регулюють відповідальність фізичних осіб за вчинення міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру, а також визначають механізми їх переслідування і покарання.

Визначено також структуру системи норм міжнародного кримінального права, яка включає

- загальні норми (принципи та основи відповідальності);

- спеціальні норми (конкретні склади міжнародних злочинів);
- процесуальні норми (порядок притягнення до відповідальності).

Система норм міжнародного кримінального права поділяється на загальну та особливу частини.

Загальна частина міжнародного кримінального права включає норми, що:

- закріплюють основні принципи МКП (індивідуальна кримінальна відповідальність, невідворотність покарання, незастосування строків давності до міжнародних злочинів);
- визначають суб'єктів міжнародної кримінальної відповідальності;
- встановлюють форми вини, співучасті та обставини, що виключають відповідальність.

Особлива частина міжнародного кримінального права містить норми, які визначають конкретні міжнародні злочини, зокрема:

- геноцид;
- злочини проти людяності;
- воєнні злочини;
- злочин агресії;
- інші злочини міжнародного характеру (тероризм, піратство тощо).

Процесуальні норми міжнародного кримінального права регулюють:

- діяльність міжнародних кримінальних судів і трибуналів;
- порядок міжнародного співробітництва у кримінальних справах (екстрадиція, правова допомога);
- виконання вироків міжнародних судових органів.

Основні положення теми 6: Вплив міжнародного кримінального права на національне законодавство

У лекції визначено поняття та значення міжнародного кримінального права. Оскільки міжнародне кримінальне право є галуззю міжнародного публічного права, що визначає міжнародні злочини, встановлює кримінальну відповідальність фізичних осіб та механізми їх переслідування. Воно формує універсальні стандарти боротьби з найтяжчими злочинами.

До злочинів, що мають безпосередній вплив на національне законодавство, належать геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії. Держави зобов'язані криміналізувати їх у внутрішньому праві.

Імплементация норм міжнародного кримінального права у національне законодавство здійснюється через:

- включення міжнародних норм до кримінального кодексу;
- прийняття спеціальних законів;

- застосування міжнародних договорів як частини національного права.

Принцип індивідуальної кримінальної відповідальності у міжнародному кримінальному праві закріплює відповідальність фізичних осіб незалежно від їхнього службового статусу. Цей принцип впливає на національні норми щодо відповідальності посадових осіб та військового командування.

Обмеження імунітетів у кримінальному праві у міжнародному кримінальному праві запроваджує підхід, за яким офіційний статус особи не звільняє її від кримінальної відповідальності за міжнародні злочини, що поступово відображається у національному праві.

Міжнародне кримінальне право сприяє уніфікації підходів до кваліфікації злочинів, покарань та процедур співробітництва між державами (екстрадиція, міжнародна правова допомога).

Щодо кримінального законодавства України то вплив міжнародного кримінального права проявляється у приведенні кримінального законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів, виконанні міжнародних зобов'язань та забезпеченні притягнення винних до відповідальності за міжнародні злочини.

Основні положення теми 7: Поняття та особливості міжнародного кримінального правопорушення

Міжнародне кримінальне правопорушення — це суспільно небезпечне діяння (дія або бездіяльність), передбачене нормами міжнародного кримінального права, яке посягає на міжнародний правопорядок, фундаментальні цінності міжнародного співтовариства та тягне за собою індивідуальну кримінальну відповідальність фізичних осіб.

Міжнародні кримінальні правопорушення визнаються такими не національним, а міжнародним правом. Їх криміналізація закріплюється у міжнародних договорах, статутах міжнародних судів (зокрема, Римському статуті МКС) та нормах міжнародного звичаєвого права.

Об'єктом міжнародного кримінального правопорушення є найбільш важливі блага та інтереси міжнародного співтовариства, зокрема:

- мир і безпека людства;
- основоположні права і свободи людини;
- існування народів і цивільного населення;
- гуманітарні цінності під час збройних конфліктів.

Суб'єктом міжнародного кримінального правопорушення є фізична особа, незалежно від її офіційного статусу. Посадове становище (глава держави, уряду, військовий командир) не звільняє від кримінальної відповідальності.

Міжнародні кримінальні правопорушення, як правило, вчиняються умисно. Для окремих складів може враховуватися спеціальний умисел (наприклад, намір знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу при геноциді).

Міжнародні кримінальні правопорушення характеризуються винятковою тяжкістю, масовістю наслідків та спрямованістю проти всього людства, що відрізняє їх від «звичайних» міжнародних деліктів і національних злочинів.

Для більшості міжнародних кримінальних правопорушень:

- не застосовуються імунітети;
- не діють строки давності;
- не допускається посилення на наказ начальника як підставу звільнення від відповідальності.

Розгляд справ про міжнародні кримінальні правопорушення може здійснюватися як міжнародними кримінальними судами, так і національними судами на підставі принципу універсальної юрисдикції.

До основних видів міжнародних кримінальних правопорушень належать:

- злочин геноциду;
- злочини проти людяності;
- воєнні злочини;
- злочин агресії.

Основні положення теми 8: Види кримінальних правопорушень у міжнародному кримінальному праві

Кримінальні правопорушення в міжнародному кримінальному праві це найтяжчі міжнародно-протиправні діяння, які посягають на мир, безпеку та основоположні цінності міжнародного співтовариства і тягнуть індивідуальну кримінальну відповідальність фізичних осіб незалежно від їх офіційного статусу.

У міжнародному кримінальному праві виокремлюють дві основні групи правопорушень:

1. Міжнародні злочини (core international crimes)
2. Злочини міжнародного характеру (transnational crimes)

Міжнародні злочини (основні міжнародні кримінальні правопорушення) визнаються як найтяжчі злочини, що становлять загрозу всьому людству. Вони мають універсальне значення та переслідуються міжнародними кримінальними судами.

До них відносяться:

- Геноцид
- Злочини проти людяності

- Воєнні злочини
- Злочин агресії

До злочинів міжнародного характеру відносяться кримінальні правопорушення

- мають транснаціональний характер;
- порушують міжнародні договори;
- переслідуються переважно національними судами.

До зазначених злочинів належать:

- тероризм;
- торгівля людьми;
- незаконний обіг наркотичних засобів;
- піратство;
- незаконна торгівля зброєю;
- легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом;
- кіберзлочинність.

Основні положення теми 9: Відповідальність індивіда та держави у міжнародному кримінальному праві

Відповідальність у міжнародному кримінальному праві - це правові наслідки вчинення міжнародних злочинів, які покладаються як на фізичних осіб (індивідів), так і на держави відповідно до норм міжнародного права.

Визначається індивідуальна кримінальна відповідальність та відповідальність держави.

Індивідуальна кримінальна відповідальність

- Визнання фізичної особи суб'єктом міжнародної кримінальної відповідальності є ключовим принципом .

- Індивід несе відповідальність за вчинення міжнародних злочинів: геноциду, злочинів проти людяності, воєнних злочинів, злочину агресії.

- Посадове становище (глава держави, уряду, військовий командир) не звільняє від кримінальної відповідальності.

- Виконання наказу не є підставою для звільнення від відповідальності, а може лише враховуватися при призначенні покарання.

У міжнародному кримінальному праві визначено форми участі індивідів у міжнародному злочині

- Безпосереднє вчинення злочину.
- Співучасть (організація, підбурювання, пособництво).
- Командна (начальницька) відповідальність за злочини підлеглих за умови знання або можливості знання про їх вчинення.

З метою притягнення індивідів до відповідальності розроблені спеціальні міжнародні механізми

- Міжнародний кримінальний суд .
- Міжнародні трибунали ad hoc та гібридні суди.
- Реалізація принципу універсальної юрисдикції на національному рівні.

Щодо відповідальності держави у міжнародному кримінальному праві то також розроблені спеціальні механізми які визначають таку відповідальність

- Держава несе міжнародно-правову відповідальність за міжнародно-протиправні діяння, що порушують її міжнародні зобов'язання.

- Така відповідальність не є кримінальною у класичному розумінні, а має публічно-правовий характер.

Формами міжнародно-правової відповідальності держави визнаються:

- Реституція (відновлення попереднього стану).
- Компенсація (відшкодування шкоди).
- Сатисфакція (вибачення, визнання порушення).
- Застосування міжнародних санкцій або інших примусових заходів.

Співвідношення відповідальності індивіда і держави також передбачено окремими міжнародними нормативними актами

- Кримінальна відповідальність індивіда не виключає міжнародно-правової відповідальності держави.

- Вони є самостійними та можуть застосовуватися паралельно за одне й те саме міжнародно-протиправне діяння.

Основні положення теми 10: Міжнародні кримінальні суди та трибунали

Поняття та призначення міжнародних кримінальних судів і трибуналів. Міжнародні кримінальні суди та трибунали = це міжнародні судові органи, створені для притягнення фізичних осіб до кримінальної відповідальності за вчинення найтяжчих міжнародних злочинів, що становлять загрозу міжнародному миру, безпеці та людству в цілому.

Історичний розвиток міжнародної кримінальної юстиції почався після Другої світової війни. До основних етапів відносяться

- Нюрнберзький і Токійський військові трибунали як перші міжнародні органи кримінальної відповідальності фізичних осіб.

- Формування сучасної системи міжнародних кримінальних судів після Другої світової війни.

- Створення спеціальних (ad hoc) трибуналів наприкінці ХХ ст.

На сьогодні виокремлюють наступні види міжнародних кримінальних судів і трибуналів

- Постійні суди (Міжнародний кримінальний суд).
- Тимчасові (ad hoc) трибунали (МТКЮ, МТКР).
- Гібридні (змішані) суди (Спеціальний суд щодо Сьєрра-Леоне, Надзвичайні палати в судах Камбоджі).

Юрисдикція міжнародних кримінальних судів в переважній більшості є

- Предметна (злочини геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії).

- Персональна (фізичні особи незалежно від посади).

- Територіальна та часова юрисдикція.

Основні принципи діяльності міжнародних кримінальних судів визначені в окремих документах

- Принцип індивідуальної кримінальної відповідальності.

- Невідворотність покарання за міжнародні злочини.

- Незастосування імунітету посадових осіб.

- Дотримання міжнародних стандартів справедливого судового розгляду.

Міжнародний кримінальний суд є окремим видом міжнародної юстиції

- Правова основа МКС Римський статут 1998 року.

- Структура МКС (Президія, Судові палати, Канцелярія Прокурора, Секретаріат).

- Принцип комплементарності щодо національних судів.

МКС має окремі процесуальні особливості діяльності у порівнянні з міжнародними трибуналами

- Порушення провадження та розслідування злочинів.

- Судовий розгляд і винесення вироків.

- Виконання покарань за сприяння держав.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	очна (денна) форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовний модуль Міжнародне кримінальне право та застосування його норм в Україні								
1. Поняття, система та функції міжнародного права, їх характерні особливості	8	2		6		2	2	8
2. Джерела міжнародного кримінального права	8	2	2	4				8
3. Завдання предмет і методи міжнародного кримінального права	10	2	2	6				8
4. Характеристика основних принципів міжнародного кримінального права	10	2	2	6				8
5. Система норм міжнародного кримінального права	8	2		6				10
6. Вплив міжнародного кримінального права на національне законодавство	10	2	2	6				8
7. Поняття та особливості міжнародного кримінального правопорушення	10	2	2	6				8
8. Види кримінальних правопорушень у міжнародному кримінальному праві	10	2	2	6				8
9. Відповідальність індивіда та держави у міжнародному кримінальному праві	10	2	2	6				10
10. Міжнародні кримінальні суди та трибунали	6	2		4				10

	90	20	14	56	90	2	2	86
Модульна контрольна робота								
Форма контролю: залік								

Теми семінарських занять

Семінарське заняття №1: Джерела міжнародного кримінального права

Основні завдання для вивчення теми

1. Сформувати уявлення про поняття та значення джерел міжнародного кримінального права .
2. Розкрити систему джерел міжнародного кримінального права та їх місце в системі міжнародного публічного права.
3. Визначити значення загальних принципів права, визнаних цивілізованими націями, для міжнародного кримінального права .
4. Дослідити роль судової практики міжнародних кримінальних судів і трибуналів у розвитку міжнародного кримінального права .
5. Проаналізувати вплив Римського статуту Міжнародного кримінального суду на розвиток системи джерел міжнародного кримінального права .

Основні питання для обговорення на семінарі

1. Поняття та класифікація джерел міжнародного кримінального права.
2. Місце джерел міжнародного кримінального права у системі джерел міжнародного публічного права.
3. Міжнародні договори як основне джерело міжнародного кримінального права : види та особливості.
4. Римський статут Міжнародного кримінального суду як кодифіковане джерело міжнародного кримінального права .
5. Міжнародно-правовий звичай у міжнародному кримінальному праві: умови формування та значення.
6. Співвідношення універсальних і регіональних джерел міжнародного кримінального права .

Семінарське заняття №2: Завдання, предмет і методи міжнародного кримінального права

Основні завдання для вивчення теми

1. 1.Міжнародне кримінальне право вивчає кримінально-правові норми, які регулюють відповідальність за міжнародно-небезпечні злочини, що мають значення для міжнародної спільноти.

2. Основні категорії злочинів міжнародного характеру:
3. Міжнародні злочини проти миру (агресія, війна, вторгнення).
4. Військові злочини (порушення законів і звичаїв війни, геноцид, злочини проти цивільного населення).
5. Злочини проти людяності (масові вбивства, переслідування за політичними, расовими, релігійними ознаками).
6. Терористичні акти та піратство (у міжнародному контексті).

Основні питання для обговорення на семінарі

1. Завдання міжнародного кримінального права
2. Правозастосовчі функції
3. Превентивні функції
4. Захисні функції .
5. Основні методи міжнародного кримінального права
6. Нормативний метод
7. Порівняльно-правовий метод
8. Комбінований метод
9. Судовий та прецедентний метод.

Семінарське заняття №3: Характеристика основних принципів міжнародного кримінального права

1. Основні завдання семінарського заняття

1. Розкрити поняття та правову природу принципів міжнародного кримінального права, їх місце в системі міжнародного публічного права.
2. Проаналізувати систему основних принципів міжнародного кримінального права , їх зміст і взаємозв'язок між собою.
3. Охарактеризувати загальноправові та спеціальні принципи міжнародного кримінального права , визначити їх особливості.
4. З'ясувати роль принципів міжнародного кримінального права у кваліфікації міжнародних злочинів та притягненні осіб до міжнародної кримінальної відповідальності.
5. Дослідити закріплення принципів міжнародного кримінального права у міжнародних договорах і судовій практиці, зокрема в актах Нюрнберзького трибуналу та Римському статуті МКС.
6. Оцінити вплив принципів міжнародного кримінального права на національне кримінальне законодавство, у тому числі законодавство України.

2. Основні питання для обговорення на семінарі

1. Поняття та значення принципів міжнародного кримінального права.
2. Класифікація принципів міжнародного кримінального права.
3. Принцип індивідуальної кримінальної відповідальності за міжнародні злочини.

4. Принцип особистої вини (culpa) та його значення у міжнародному кримінальному праві .
5. Принцип невідворотності покарання за міжнародні злочини.
6. Принцип незастосування строків давності до найтяжчих міжнародних злочинів.
7. Принцип незалежності міжнародної кримінальної відповідальності від службового становища особи (у тому числі глав держав).
8. Принцип неприпустимості посилання на наказ начальника чи уряду як підставу звільнення від відповідальності.
9. Принцип законності (nullum crimen, nulla poena sine lege) у міжнародному кримінальному праві.
10. Принцип індивідуалізації кримінальної відповідальності та покарання.
11. Принцип справедливого судового розгляду у діяльності міжнародних кримінальних судів і трибуналів.

Семінарське заняття №4: Вплив міжнародного кримінального права на національне законодавство

Основні завдання семінару

1. Розкрити сутність та форми впливу міжнародного кримінального права на національні правові системи держав.
2. Проаналізувати механізми імплементації норм у внутрішнє кримінальне законодавство.
3. З'ясувати співвідношення норм міжнародного кримінального та національного кримінального права.
4. Дослідити вплив міжнародних договорів і практики міжнародних кримінальних судів на розвиток національного кримінального законодавства.
5. Проаналізувати особливості адаптації кримінального законодавства України до вимог міжнародного кримінального права.

Основні питання для обговорення

1. Поняття та значення впливу міжнародного кримінального права на національне законодавство.
2. Основні форми впливу міжнародного кримінального права : імплементація, інкорпорація, трансформація, відсилання.
3. Роль міжнародних договорів у формуванні норм національного кримінального права.
4. Вплив Статуту Міжнародного кримінального суду на кримінальне законодавство держав.

5. Значення принципу комплементарності для національних правових систем.

6. Уніфікація кримінально-правових норм під впливом міжнародного кримінального права.

7. Вплив практики міжнародних кримінальних судів і трибуналів на національну судову практику.

Семінарське заняття №5: Поняття та особливості міжнародного кримінального правопорушення

Основні завдання семінару

1. Визначення складу міжнародного кримінального правопорушення

2. Ознаки складу кримінального правопорушення

3. Закріплення ознак складу міжнародного кримінального правопорушення у міжнародних договорах і статутах міжнародних судових органів

4. Закріплення складу міжнародного кримінального право у Статуті Міжнародного кримінального суду (Римському статуті), а також у нормах міжнародного звичасвого права.

5. Елементи міжнародного кримінального правопорушення

Основні питання для обговорення

1. Об'єкт міжнародного кримінального правопорушення та його визначення

2. Об'єктивна сторона та її визначення

3. Суб'єктом міжнародного кримінального правопорушення

4. Суб'єктивна сторона міжнародного кримінального правопорушення та її визначення

5. Характерні риси міжнародного кримінального правопорушення.

Семінарське заняття №6: Поняття та особливості міжнародного кримінального правопорушення

Основні завдання семінару

1. Сформулювати уявлення про поняття міжнародного кримінального правопорушення та його місце в системі міжнародного кримінального права.

2. Розкрити правову природу міжнародного кримінального правопорушення та підстави міжнародної кримінальної відповідальності.

3. Визначити характерні ознаки міжнародного кримінального правопорушення та їх відмінність від національних кримінальних правопорушень.

4. Проаналізувати суб'єктів міжнародного кримінального правопорушення та особливості їх відповідальності.

5. Показати значення міжнародних договорів, звичаєвих норм і практики міжнародних судових органів у формуванні поняття міжнародного кримінального правопорушення.

6. Розвинути навички аналізу міжнародно-правових актів і рішень міжнародних кримінальних судів.

Основні питання для обговорення

1. Поняття міжнародного кримінального правопорушення: доктринальні підходи та нормативне закріплення.

2. Ознаки міжнародного кримінального правопорушення.

3. Співвідношення міжнародного кримінального правопорушення та злочину у національному кримінальному праві.

4. Об'єкт і характер шкоди, що завдається міжнародним кримінальним правопорушенням.

5. Суб'єкти міжнародного кримінального правопорушення: фізичні особи, роль держави.

6. Форми вини та особливості суб'єктивної сторони міжнародного кримінального правопорушення.

7. Міжнародні злочини та конвенційні злочини: спільні риси та відмінності.

Семінарське заняття №7: Відповідальність індивіда та держави у міжнародному кримінальному праві

Основні завдання семінару

1. Розкрити поняття міжнародно-правової відповідальності та її місце в системі міжнародного кримінального права.

2. Проаналізувати правову природу індивідуальної кримінальної відповідальності за міжнародні злочини.

3. Визначити підстави та форми відповідальності держави за міжнародно-протиправні діяння.

4. Порівняти відповідальність індивіда і держави, встановити їх співвідношення та відмінності.

5. Дослідити принципи притягнення до відповідальності (індивідуальної та державної) у міжнародному праві.

6. Проаналізувати вплив міжнародної відповідальності на національні правові системи та механізми імплементації.

Питання для обговорення

1. Поняття та види міжнародно-правової відповідальності.
2. Індивідуальна кримінальна відповідальність у міжнародному праві: історія становлення та сучасний зміст.
3. Міжнародні злочини, за які настає відповідальність індивіда (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії).
4. Принципи індивідуальної кримінальної відповідальності:
  - особистої відповідальності;
  - невідворотності покарання;
  - неприпустимості імунітету посадових осіб;
  - непримінення строків давності.
5. Форми участі у міжнародному злочині: співучасть, підбурювання, пособництво, командна відповідальність.
6. Поняття та підстави відповідальності держави за міжнародно-протиправні діяння.
7. Форми реалізації відповідальності держави:
  - реституція;
  - компенсація;
  - сатисфакція.
8. Співвідношення відповідальності індивіда та держави: чи можливе їх паралельне існування.
9. Імунітет держави та посадових осіб і його межі в міжнародному кримінальному праві.

Міжнародні кримінальні суди та трибунали

Основні завдання семінару

Поняття та призначення міжнародних кримінальних судів і трибуналів. Історичний розвиток міжнародної кримінальної юстиції почався після Другої світової війни.

- Нюрнберзький і Токійський військові трибунали як перші міжнародні органи кримінальної відповідальності фізичних осіб.
- Створення спеціальних (ad hoc) трибуналів наприкінці ХХ ст.
- Постійні суди (Міжнародний кримінальний суд).
- Тимчасові (ad hoc) трибунали (МТКЮ, МТКР).
- Гібридні (змішані) суди (Спеціальний суд щодо Сьєрра-Леоне, Надзвичайні палати в судах Камбоджі).

Питання для обговорення

Юрисдикція міжнародних кримінальних судів в переважній більшості є

- Предметна (злочини геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії).
- Персональна (фізичні особи незалежно від посади).
- Територіальна та часова юрисдикція.

Основні принципи діяльності міжнародних кримінальних судів визначені в окремих документах

- Принцип індивідуальної кримінальної відповідальності.
- Невідворотність покарання за міжнародні злочини.
- Незастосування імунітету посадових осіб.
- Дотримання міжнародних стандартів справедливого судового розгляду.
- Порушення провадження та розслідування злочинів.
- Судовий розгляд і винесення вироків.
- Виконання покарань за сприяння держав.

Самостійна робота

Самостійна робота здобувача освіти з навчальної дисципліни «Міжнародне кримінальне право» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, інтернет-джерел та судової практики, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; опрацювання матеріалів правозастосовної практики, підготовку аналітичних і порівняльних висновків та формування навичок науково-правового аналізу; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку юридичних документів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Орієнтовні кейси / теми доповідей, рефератів, есе:

1. Застосування міжнародного кримінального права.
2. Безпосереднє застосування міжнародного кримінального права.
3. Опосередковане застосування міжнародного кримінального права.
4. Поняття і система принципів міжнародного кримінального права.
5. Загальні принципи міжнародного кримінального права.
6. Принцип індивідуальної відповідальності.

7. Принципи *nullum crimen sine lege* та *nullum poena sine lege*.
8. Принципи неприпустимість посилань на офіційний статус і наказ.
9. Принцип *non bis in idem*.
10. Види злочинів у міжнародному кримінальному праві.
11. Склад злочину в міжнародному кримінальному праві.
12. Незакінчений злочин в міжнародному кримінальному праві.
13. Співучасть у злочині в міжнародному кримінальному праві.
14. Статус комбатантів, інших учасників збройного конфлікту та цивільних осіб у міжнародному гуманітарному праві.
15. Поняття комбатанта та некомбатанта.
16. Особливості правового статусу осіб, на яких розповсюджується захист відповідно до норм міжнародного гуманітарного права.
17. Наявність збройного конфлікту (міжнародного або не міжнародного характеру) як умова застосування міжнародного гуманітарного права.
18. Поняття збройного конфлікту.
19. Типи збройних конфліктів.
20. Відмінності між неміжнародним збройним конфліктом (збройним конфліктом неміжнародного характеру) та ситуаціями внутрішніх заворушень і безпорядків.
21. Кваліфікація збройного конфлікту на території України відповідно до законодавства України.
22. Поняття та види покарання в міжнародному кримінальному праві.
23. Призначення покарання у міжнародному кримінальному праві.
24. Особливості виконання окремих заходів покарання за вироком Міжнародного кримінального суду.
25. Питання відповідальності юридичних осіб і держави в міжнародному кримінальному праві.
26. Універсальна юрисдикція держав щодо міжнародних злочинів у міжнародному праві
27. Злочини проти міжнародного миру (злочин агресії);
28. Злочини проти безпеки людства (геноцид; злочини проти людяності; апартеїд; екоцид;
29. Незаконний обіг зброї масового знищення в міжнародному кримінальному праві.
30. Воснні злочини.
31. Застосування заборонених засобів і методів ведення війни.
32. Застосування зброї масового ураження, забороненої міжнародними договорами.
33. Відповідальність за найманство.

34. Міжнародний тероризм.
35. «Бомбовий» тероризм.
36. Акти ядерного тероризму.
37. Фінансування тероризму.
38. Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.
39. Катування.
40. Захоплення заручників.
41. Злочини проти міжнародної фінансово-економічної системи.
42. Захоплення заручників.
43. Злочини, пов'язані з безпекою авіаційного транспорту.
44. Злочини проти безпеки морського судноплавства
45. Піратство.
46. Незаконний обіг ядерних матеріалів.
47. Корупційні злочини.
48. Злочини проти здоров'я населення і моральності.
49. Незаконний обіг порнографічних матеріалів.
50. Зазіхання на культурні цінності народів.
51. Міжнародні міжурядові організації в протидії злочинності: Інтерпол, Європол, Африпол, Цільова група з фінансових заходів (FATF), Камденська міжвідомча мережа з питань повернення активів (CARIN) та інші.
52. Міжнародні неурядові організації в протидії злочинності, МКТ, HRW, Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця

Вимоги до написання рефератів та есе

Загальні положення:

Реферат та есе є формами самостійної роботи здобувачів вищої освіти і спрямовані на поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок науково-правового аналізу, аргументації правових позицій, критичного мислення та академічного письма.

Під час виконання рефератів та есе здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, вимог чинного законодавства України, стандартів вищої освіти та внутрішніх нормативних актів закладу вищої освіти.

Мета та навчальні завдання:

- формування здатності здійснювати самостійний аналіз доктринальних і нормативних джерел у сфері конституційного права;
- розвиток умінь формулювати та аргументовано обґрунтовувати власну правову позицію;

- набуття навичок наукового письма та коректного використання правової термінології;
- удосконалення навичок систематизації, узагальнення та критичної оцінки правової інформації.

Вимоги до змісту

Реферат

Реферат має аналітико-узагальнювальний характер і повинен:

- розкривати теоретичні підходи до обраної правової проблеми;
- містити аналіз норм міжнародного кримінального права, практики застосування норм міжнародного кримінального права, практики діяльності міжнародних трибуналів ad hoc ;
- відображати сучасні наукові позиції українських та зарубіжних дослідників;
- завершуватися обґрунтованими висновками.

Структура реферату:

1. Титульна сторінка
2. Зміст
3. Вступ (обґрунтування актуальності, мета і завдання)
4. Основна частина (2–3 логічно пов'язані розділи)
5. Висновки
6. Список використаних джерел

Есе

Есе має аналітично-дискусійний характер і спрямоване на виклад та обґрунтування власної позиції здобувача щодо конкретної правової проблеми.

Есе повинно:

- містити чітко сформульовану авторську правову позицію;
- демонструвати здатність до критичного аналізу правових явищ;
- містити аргументацію з посиланням на нормативні акти, доктрину та судову практику;
- відображати логічну цілісність і самостійність мислення.

Рекомендована структура есе:

1. Вступ (постановка проблеми)
2. Основна частина (аргументація позиції, аналіз альтернативних підходів)
3. Висновки (узагальнення та власні висновки)

Вимоги до обсягу:

- Реферат – 7–15 сторінок друкованого тексту
- Есе – 4–8 сторінок друкованого тексту

(без урахування титульної сторінки та списку використаних джерел)

Вимоги до оформлення:

- формат сторінки – А4;
- шрифт – Times New Roman;
- розмір шрифту – 14;
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм;
- нумерація сторінок – арабськими цифрами (з другої сторінки);
- абзацний відступ – 1,25 см.

Посилання на джерела оформлюються відповідно до чинних національних стандартів бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015).

Вимоги до джерельної бази:

Кількість використаних джерел:

- реферат – не менше 10–15 джерел;
- **есе** – не менше 8–10 джерел.

До джерел належать:

- Конституція України;
- закони та підзаконні нормативно-правові акти;
- рішення Конституційного Суду України;
- практика Європейського суду з прав людини;
- наукові монографії, статті фахових видань;
- офіційні міжнародні документи.

Академічна доброчесність:

Робота повинна бути виконана самостійно.

Не допускаються:

- плагіат, самоплагіат;
- некоректне цитування;
- використання недостовірних або неперевірених джерел.

У разі виявлення порушень принципів академічної доброчесності робота не зараховується та підлягає доопрацюванню відповідно до внутрішніх положень ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є складовою частиною організації освітнього процесу з навчальної дисципліни та спрямовані на формування і розвиток у здобувачів вищої освіти навичок самостійної, дослідницької й аналітичної діяльності. Їх виконання забезпечує поглиблення та систематизацію теоретичних знань, отриманих під час аудиторних занять, а також сприяє

набуттю практичних умінь застосування положень правової науки для розв'язання актуальних професійних завдань.

Виконання індивідуальних завдань здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно із можливістю отримання консультаційної підтримки з боку науково-педагогічного працівника. Консультації спрямовані на уточнення структури роботи, визначення джерельної бази, формування методологічних підходів та коригування змістового наповнення завдання. У разі виконання завдань комплексного або міждисциплінарного характеру допускається їх підготовка групою здобувачів із розподілом обов'язків та визначенням індивідуального внеску кожного учасника.

З дисципліни «Міжнародне кримінальне право» індивідуальні завдання можуть реалізовуватися у різних формах, зокрема: підготовка та публікація наукової статті, підготовка доповіді й участь у роботі наукової конференції, розроблення мультимедійної презентації, аналітичного огляду судової практики, порівняльно-правового дослідження тощо. Обрана форма виконання повинна відповідати змісту дисципліни та сприяти досягненню визначених програмних результатів навчання.

Тематика завдань формується з урахуванням сучасних тенденцій розвитку міжнародного кримінального права, практики його застосування та наукових підходів до вирішення проблемних питань галузі.

Мінімальні та максимальні строки видачі, виконання та захисту індивідуальних завдань доводяться до відома здобувачів освіти викладачем на початку семестру. Дотримання визначених термінів є обов'язковою умовою належного оцінювання результатів навчання.

Оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань здійснюється відповідно до встановлених критеріїв та передбачає нарахування додаткових (бонусних) балів: за підготовку та публікацію наукової статті – до 12 балів; за виступ із доповіддю на науковій конференції – до 8 балів; за підготовку та представлення презентації – до 10 балів. Конкретна кількість балів визначається з урахуванням якості змісту, рівня наукової аргументації, самостійності виконання та дотримання встановлених вимог до оформлення результатів роботи.

Підготовка тематичної презентації (тема, терміни тощо), а також виконання інших видів індивідуальних завдань погоджується здобувачем освіти із викладачем.

Критерії та умови підготовки, оформлення та публікації наукових матеріалів (статей, тез, доповідей) визначаються безпосередньо оргкомітетом наукової конференції, редакційною колегією видання або установою-організатором.

Умови підготовки, оформлення та критерії оцінювання презентацій визначаються цією програмою (кафедрою).

Методи навчання

Методи навчання становлять систему впорядкованих способів спільної діяльності науково-педагогічного працівника та здобувачів вищої освіти, спрямованих на досягнення визначених програмних результатів навчання, формування загальних і фахових компетентностей, а також ефективно розв'язання навчально-виховних завдань. Реалізація методів навчання здійснюється через сукупність дидактичних прийомів, організаційних форм та відповідних засобів освітньої діяльності.

Під час викладання та опанування навчальної дисципліни «міжнародне кримінальне право» застосовується комплекс методів, що забезпечують поєднання теоретичної підготовки з практичною спрямованістю навчання.

1. Словесні методи

До словесних методів належать способи вербального викладення та опрацювання навчального матеріалу, зокрема: розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія. Зазначені методи передбачають описове розкриття змісту тем, тлумачення сутності правових явищ, категорій і процесів, аналіз нормативно-правових положень, а також перевірку рівня самостійного засвоєння матеріалу здобувачами освіти. Їх використання сприяє формуванню системного бачення проблем міжнародно-правового регулювання та розвитку навичок професійної аргументації.

2. Наочні методи

Наочні методи передбачають використання візуальних засобів навчання з метою підвищення ефективності сприйняття та осмислення інформації. У межах дисципліни застосовуються демонстрація схем, таблиць, структурно-логічних моделей, діаграм, ілюстративних матеріалів, відеофрагментів та інших засобів візуалізації. Використання наочності забезпечує кращу систематизацію складних правових конструкцій, сприяє формуванню аналітичного мислення та полегшує засвоєння теоретичних положень.

3. Практичні методи

Практичні методи орієнтовані на формування професійних умінь і навичок, зокрема здатності оперувати правовими категоріями, аналізувати та застосовувати норми права, вирішувати практичні ситуації у сфері публічно-правових відносин. Реалізація зазначених методів здійснюється під час семінарських занять, виконання індивідуальних завдань, розв'язання кейсів, аналізу судової практики та моделювання правових ситуацій.

Практична складова навчання спрямована на інтеграцію теоретичних знань із реальними правозастосовними процесами, що забезпечує професійну орієнтацію здобувачів освіти.

Методи за рівнем самостійної пізнавальної діяльності

З метою активізації інтелектуальної діяльності здобувачів вищої освіти у процесі навчання застосовуються також методи, диференційовані за рівнем самостійності мислення:

- *метод проблемного викладу*, що передбачає постановку наукової або практичної проблеми та послідовне розкриття шляхів її вирішення;
- *частково-пошуковий (евристичний) метод*, спрямований на залучення здобувачів до самостійного пошуку окремих елементів розв'язання поставленого завдання;
- *дослідницький метод*, який передбачає виконання самостійних наукових досліджень, аналіз правових джерел, формулювання власних висновків і пропозицій.

Комплексне поєднання зазначених методів забезпечує належний рівень теоретичної підготовки, розвиток критичного мислення та формування стійких професійних компетентностей у сфері міжнародного кримінального права.

Методи та форми контролю, критерії оцінювання результатів навчання. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Методи контролю є сукупністю способів діагностичної діяльності, спрямованих на забезпечення зворотного зв'язку в освітньому процесі та визначення рівня досягнення програмних результатів навчання. Їх застосування дає можливість отримати об'єктивні дані щодо успішності засвоєння навчального матеріалу, результативності організації навчального процесу та сформованості у здобувачів вищої освіти відповідних компетентностей.

Контрольні заходи покликані встановити відповідність рівня набутих знань, умінь і практичних навичок вимогам стандартів вищої освіти, освітньо-професійної програми та робочої програми навчальної дисципліни. Оцінювання здійснюється з урахуванням принципів системності, об'єктивності, прозорості та академічної доброчесності.

Самоконтроль

Самоконтроль є важливим елементом навчальної діяльності та спрямований на формування здатності здобувачів освіти до самооцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу. Він передбачає самостійне виконання тестових завдань, аналіз правильності розв'язання практичних ситуацій, перевірку конспектів, підготовку до семінарських занять та інших форм роботи.

Розвиток навичок самоконтролю сприяє підвищенню відповідальності здобувачів за результати власного навчання.

Кафедральний контроль

Кафедральний контроль здійснюється з метою моніторингу якості підготовки здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення. Він може реалізовуватися у формі:

- поточного контролю;
- рубіжного контролю;
- підсумкового семестрового контролю.

Такий підхід забезпечує поетапне відстеження динаміки навчальних досягнень та своєчасне коригування освітнього процесу.

Види контролю результатів навчання

В освітньому процесі застосовуються такі основні види контролю:

- поточний контроль протягом семестру;
- виконання та захист контрольних робіт, передбачених навчальним планом;
- приймання та оцінювання індивідуальних завдань;
- підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час усіх видів аудиторних занять упродовж семестру. Його формами можуть бути усне опитування, письмові роботи, тестування, колоквиуми, аналіз практичних ситуацій, виступи здобувачів під час обговорення питань на семінарських заняттях тощо. Результати поточного оцінювання доводяться до відома здобувачів своєчасно та в установленому порядку.

Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі здобувачів вищої освіти у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної/індивідуальної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); проблемні ситуації, метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.

Система оцінювання та вимоги

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Загальн. сума балів
Робота на сем. занятті	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	42
Самост. робота	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Відповідно до умов визначених Положенням про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти "ПрАт"ВНЗ"МАУП	Загальна сума
	42	40	18		100

Робота на семінарському занятті оцінюється у 6 балів.

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються «Положенням про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у «Приватному акціонерному товаристві «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (<https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>).

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Міжнародне кримінальне право» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (письмово). Здобувача освіти допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

**Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Для заочної форми навчання залік є обов'язковою складовою підсумкового оцінювання.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та

опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Контрольні питання з курсу «Міжнародне кримінальне право»

1. Поняття сучасного міжнародного кримінального права.
2. Завдання, предмет і методи міжнародного кримінального права.

3. Джерела та система міжнародного кримінального права.
4. Застосування міжнародного кримінального права.
5. Безпосереднє застосування міжнародного кримінального права.
6. Опосередковане застосування міжнародного кримінального права.
7. Вплив міжнародного кримінального права на національне законодавство.
8. Міжнародне гуманітарне право та його співвідношення з міжнародним кримінальним правом.
9. Поняття та зміст звичаєвих норм міжнародного гуманітарного права, їх застосування та імплементація.
10. Поняття і система принципів міжнародного кримінального права.
11. Загальні принципи міжнародного кримінального права.
12. Принцип індивідуальної відповідальності.
13. Принципи *nullum crimen sine lege* та *nullum poena sine lege*.
14. Принципи неприпустимість посилань на офіційний статус і наказ.
15. Принцип *non bis in idem*.
16. Принципи дії міжнародного кримінального права.
17. Дія міжнародного кримінального права в часі.
18. Принцип *ratione temporis*.
19. Принцип незастосування строків давності.
20. Територіальний принцип дії міжнародного кримінального права.
21. Реальний принцип дії міжнародного кримінального права.
22. Універсальний принцип дії міжнародного кримінального права.
23. Поняття злочину в міжнародному кримінальному праві.
24. Види злочинів у міжнародному кримінальному праві.
25. Склад злочину в міжнародному кримінальному праві.
26. Незакінчений злочин в міжнародному кримінальному праві.
27. Співучасть у злочині в міжнародному кримінальному праві.
28. Статус комбатантів, інших учасників збройного конфлікту та цивільних осіб у міжнародному гуманітарному праві.
29. Поняття комбатанта та некомбатанта.
30. Особливості правового статусу осіб, на яких розповсюджується захист відповідно до норм міжнародного гуманітарного права.
31. Жертви збройних конфліктів в міжнародному кримінальному праві;
32. Медичний і духовний персонал в міжнародному кримінальному праві;
33. Парламентери і особи, які їх супроводжують в міжнародному кримінальному праві;
34. Персонал цивільної оборони в міжнародному кримінальному праві;

35. Персонал, який відповідає за захист і охорону культурних цінностей в міжнародному кримінальному праві;
36. Персонал, який бере участь у гуманітарних акціях в міжнародному кримінальному праві.
37. Співвідношення понять «суб'єкт міжнародного злочину» та «суб'єкт відповідальності за міжнародний злочин».
38. Обставини, що виключають відповідальність у міжнародному кримінальному праві.
39. Умови застосування норм міжнародного гуманітарного права.
40. Наявність збройного конфлікту (міжнародного або не міжнародного характеру) як умова застосування міжнародного гуманітарного права.
41. Поняття збройного конфлікту.
42. Типи збройних конфліктів.
43. Відмінності між неміжнародним збройним конфліктом (збройним конфліктом неміжнародного характеру) та ситуаціями внутрішніх заворушень і безпорядків.
44. Кваліфікація збройного конфлікту на території України відповідно до законодавства України.
45. Міжнародно-правовий обов'язок дотримання міжнародного гуманітарного права.
46. Колективна та індивідуальна відповідальність за порушення міжнародного гуманітарного права.
47. Обов'язок сторони конфлікту відшкодувати шкоду, завдану порушенням норм міжнародного гуманітарного права.
48. Поняття та види покарання в міжнародному кримінальному праві.
49. Призначення покарання у міжнародному кримінальному праві.
50. Особливості виконання окремих заходів покарання за вироком Міжнародного кримінального суду.
51. Питання відповідальності юридичних осіб і держави в міжнародному кримінальному праві.
52. Універсальна юрисдикція держав щодо міжнародних злочинів у міжнародному праві
53. Поняття універсальної юрисдикції.
54. Юрисдикція держав щодо міжнародних злочинів.
55. Універсальна юрисдикція України щодо міжнародних злочинів.
56. Міжнародне співробітництво при розслідуванні міжнародних злочинів.
57. Зобов'язання України щодо відповідальності за міжнародні злочини.
58. Поняття та контекстуальні елементи міжнародних злочинів.

59. Злочини проти міжнародного миру (злочин агресії);
60. Злочини проти безпеки людства (геноцид; злочини проти людяності; апартеїд; екоцид;
61. Незаконний обіг зброї масового знищення в міжнародному кримінальному праві.
62. Воєнні злочини.
63. Застосування заборонених засобів і методів ведення війни.
64. Застосування зброї масового ураження, забороненої міжнародними договорами.
65. Відповідальність за найманство.
66. Міжнародне кримінальне правосуддя у справах про злочини проти миру і безпеки людства (людяності).
67. Поняття конвенційних злочинів (злочинів міжнародного характеру).
68. Конвенційні зобов'язання України щодо криміналізації, ефективного розслідування та притягнення до відповідальності за вчинення злочинів міжнародного характеру.
69. Особливості відповідальності за злочини, пов'язані із тероризмом, інші злочини проти основ громадської безпеки.
70. Міжнародний тероризм.
71. «Бомбовий» тероризм.
72. Акти ядерного тероризму.
73. Фінансування тероризму.
74. Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.
75. Каткування.
76. Захоплення заручників.
77. Злочини проти міжнародної фінансово-економічної системи.
78. Фальшивомонетництво, легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, окремі злочини проти довілля та інші конвенційні злочини.
79. Злочини, що посягають на свободу людини.
80. Рабство і работоргівля.
81. Торгівля людьми (без мети звернення у рабство) або інша незаконна угода щодо людини.
82. Захоплення заручників.
83. Злочини, пов'язані з безпекою авіаційного транспорту.
84. Злочини проти безпеки морського судноплавства
85. Піратство.
86. Незаконний обіг ядерних матеріалів.

87. Корупційні злочини.
88. Злочини проти здоров'я населення і моральності.
89. Незаконний обіг порнографічних матеріалів.
90. Зазіхання на культурні цінності народів.
91. Злочини проти міжнародної фінансово-економічної системи.
92. Фальшивомонетництво.
93. Легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом.
94. Незаконне використання чужого товарного знака, знака обслуговування і найменування місця походження товару.
95. Корупційні та інші посадові злочини.
96. Реалізація норм міжнародного кримінального права.
97. Застосування положень національного законодавства за порушення законів та звичаїв війни.
98. Міжнародні міжурядові організації в протидії злочинності: Інтерпол, Європол, Африпол, Цільова група з фінансових заходів (FATF), Камденська міжвідомча мережа з питань повернення активів (CARIN) та інші.
99. Міжнародні неурядові організації в протидії злочинності, МКТ, HRW, Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця тощо.
100. Взаємодія держав з протидії злочинності.
101. Правова допомога держав у кримінальних справах.
102. Застосування законів та звичаїв війни.
103. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права.
104. Застосування положень Кримінального кодексу України за порушення законів та звичаїв війни. Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 438 КК України.
105. Заборона катування, жорстокого, нелюдського та такого, що принижує гідність поводження з військовополоненими або цивільним населенням, вигнання цивільного населення для примусових робіт; розграбування національних цінностей на окупованій території; застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інші порушення законів та звичаїв війни.
106. Суб'єкт та суб'єктивна сторона порушення законів та звичаїв війни.
107. Особливості організації і проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування нападів (обстрілів) на цивільне населення та об'єкти цивільної інфраструктури.
108. Загальні положення про видачу злочинців.
109. Відмова у видачі особи іншій державі та її підстави.
110. Міжнародні кримінальні трибунали та суди

111. Нюрнберзький трибунал над головними військовими злочинцями Другої світової війни.

112. Токійський міжнародний військовий трибунал.

113. Міжнародний трибунал для судового переслідування осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, вчинені на території колишньої Югославії з 1991 р.

114. Міжнародний кримінальний трибунал для судового переслідування осіб, відповідальних за геноцид та інші серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, вчинені на території Руанди, і громадян Руанди, відповідальних за геноцид та інші схожі порушення, вчинені на території сусідніх держав, у період з 1 січня 1994 р. до 31 грудня 1994 р.

115. Юрисдикція Міжнародного суду ООН.

116. Позов України до Міжнародного суду ООН проти Росії.

117. Міжнародний кримінальний суд.

116. Предметна, персональна, територіальна юрисдикція Міжнародного кримінального суду.

117. Юрисдикція Істриполу

118. Передача справи державою-учасницею, Радою Безпеки ООН, ініціатива Прокурора Міжнародного кримінального суду.

119. Питання прийнятності.

120. Прохання про співробітництво.

121. Забезпечення присутності осіб у Суді.

122. Допомога у збиранні доказів.

123. Передача осіб до Суду.

124. Одночасні прохання.

125. Попередній арешт.

126. Інші форми співробітництва.

127. Відстрочка виконання прохання МКС.

128. Роль держав у виконанні покарання у виді позбавлення волі.

Політика курсу. Курс «Міжнародне кримінальне право» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Оцінювання здобувача освіти орієнтована на отримання балів за активність на семінарських заняттях, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за, які можуть бути за рішенням

викладача нараховані додаткові (бонусні) бали. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і семінарських занять співпадають. Відсутність на семінарському занятті відпрацьовується. Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На встановленому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді письмової модульної роботи. Результат модульної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно скласти іспит роботу лише у разі перескладання курсу «**Міжнародне кримінальне право**».

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти:

1. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_036
2. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_033_10
3. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах від 15 травня 1972 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_008
4. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_153
5. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
6. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30 Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2001, № 25-26, ст.131.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88.

9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073¹-X / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. 1984, додаток до № 51, ст.1122.

Основна література

1. Міжнародне кримінальне право : навчальний посібник / кол. авторів ; за заг. ред. Т. І. Созанського та О. М. Броневицької. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 472 с.
2. Попко В.В. міжнародне кримінальне право: підручник / В.В. Попко – 2 ге вид. – Київ ВПЦ «Київський університет», 2023. - 623 с.
3. Теорія та практика міжнародного кримінального права : підручник / [Зелінська Н. А., Андрейченко С. С., Дрьоміна-Волок Н. В., Коваль Д. О. ; за ред. проф. Зелінської Н. А.]. Одеса : Фенікс, 2017.
4. Аносова Ю. В. Юрисдикція міжнародних судових органів щодо кримінального правопорушення геноциду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. Київ, 2018.20 с.
5. Гутник В. В. Право на захист у міжнародних кримінальних судах: доктрина та практика : монографія / за наук. ред. проф. М. В. Бу-роменського. Львів; Харків ; Одеса: Фенікс, 2018. 439 с.
6. Гутник В. В. Процесуальні права учасників міжнародних збройних конфліктів у міжнародних кримінальних судах: монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 301 с.
7. Касинюк О. В. Кримінально-процесуальні питання діяльності міжнародних кримінальних судів : дис.... канд. юрид. наук : 12.00.11. Харків, 2004. 223 с. URL: <https://www.academia.edu/40009515>
8. Кучевська С. П. Проблеми гармонізації законодавства України про кримінальну відповідальність та Статуту Міжнародного кримінального суду : автореф. дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2019.19 с.
9. Пилипенко В. П. Міжнародний Кримінальний Суд за Римським Договором 1998 року : дис... канд. юрид. наук : 12.00.11. Л., 2005. 190 с.
10. Підгородинська А. В. Використання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів у кримінальному процесі України : монографія. Одеса : Юридична література, 2013.184 с.
11. Сироїд Т. Л. Правовий статус учасників кримінально-процесуальних відносин у міжнародному кримінальному судочинстві : автореф. дис.... д-ра юрид. наук : 12.00.11. Харків, 2011. 36 с.
11. Теорія та практика міжнародного кримінального права : підручник / [Зелінська Н. А., Андрейченко С. С., Дрьоміна-Волок Н. В., Коваль Д. О. ; за ред. проф. Зелінської Н. А.]. Одеса : Фенікс, 2022.

12.Верле Герхард. Принципы международного уголовного права: учебник /Герхард Верле; пер. с англ. С. В. Саяпина. О. :Фенікс. 2021. 912 с.

Додаткова література

1. Антипенко В. Ф. Інститут кримінальної відповідальності держави як ефективний міжнародно-правовий механізм боротьби зі злочином агресії. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2022. № 3. - С. 123-129.
2. Антипенко В. Ф. Наукова школа: взаємовплив концепцій міжнародної кримінології і кримінальної відповідальності держави Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2023. Вип. 62. С. 332-339.
3. Гєргелійник В. Міжнародний кримінальний суд. Проблеми пенітенціарної теорії і практики: Щорічний бюлетень Київського інституту внутрішніх справ. Редкол.:В.М.Синьов (голов.ред.) та ін. – К.: КІВС;”МП Леся”, 2023. - №8. – С.162-167.
4. Гринчак В.А. Принципи міжнародного кримінального права. Прикарпатський юридичний вісник. 2014. Випуск 3. С. 349-361. http://www.pjv.nuoua.od.ua/v3_2014/33.pdf
5. Житний О.О. Кримінальне право України та міжнародне кримінальне право: співвідношення, взаємодія, розмежування. Право і безпека. 2012. №3. С. 17-21.
6. Жукорська Я.М., Дранчук Л.М. Міжнародні злочини: правова природа та проблеми класифікації. Право і суспільство. 2016. № 3. Ч. 2. http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/3_2016/part_2/28.pdf
7. Лебідь В. Спеціальний механізм правосуддя для притягнення до відповідальності за міжнародні злочини проти українського народу: що це таке? <https://helsinki.org.ua/articles/spetsialnyy-mekhanizm-pravosuddia-dlia-prytiahnennia-do-vidpovidalnosti-za-mizhnarodni-zlochyny-proty-ukrainskoho-narodu-shcho-tse-take/>
8. Лук'янова Г., Серкевич І. Принципи міжнародного кримінального права. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: “Юридичні науки”. 2022. № 1. Т. 7. С. 197-203. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/may/21543/33.pdf>
9. Медицький І.Б. Основні підходи до розуміння міжнародного кримінального права. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Зб. наук. ст. - м. Івано-Франківськ, 2019. Вип. XXI. С.195-199.

10. Попко В. В. Принципи транснаціонального кримінального права у світлі міжнародного права. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2018. Вип. 136. С. 36–59.

11. Ролінська В.М. Особливості джерел міжнародного кримінального права. Південноукраїнський правничий часопис. 2021. № 1. С. 187-197.

12. Славко А. С. Принципи міжнародного кримінального права в діяльності Міжнародного кримінального суду. Правовий вісник Української академії банківської справи. 2012. № 2 (11). С. 88–93.

13. Стрельцова Є.Д. Міжнародне публічне та міжнародне приватне право: методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 Право / С. Д. Стрельцова. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса, ФЛП Жмай О. В., 2021. 60 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/32298/5.pdf>

14. Строкова І.І. Проблеми визначення предмета та галузевої приналежності міжнародного кримінального права. Вісник Вищої ради юстиції. 2022. №2 (10). С.54-64.

15. Tom Dannenbaum. Mechanisms for Criminal Prosecution of Russia's Aggression Against Ukraine, *March 10, 2022* <https://www.justsecurity.org/80626/mechanisms-for-criminal-prosecution-of-russias-aggression-against-ukraine/>

Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека юриста, WEB кафедра права. URL: http://www.kafedr.at.ua/board/rimske_pravo (дата звернення: 28.08.2023).

2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.catalogue.nplu.org> (дата звернення: 28.08.2023).

3. Офіційний веб. Сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2023).

4. Інформаційно – пошукова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua> (дата звернення: 28.08.2023).

5. Офіційний сайт Адміністрації Президента. URL: <http://www.president.gov.ua/ru/content/secretariat> (дата звернення: 01.09.2022).

6. Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2023).

7. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2023).

8. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.catalogue.nplu.org> (дата звернення: 28.08.2023).

9. Рада Безпеки ООН
<https://www.un.org/securitycouncil/>